

5. A tizenöt éves lányok szakmai továbbképzése lehetőségeinek kiszélesítését, magyar tannyelvű egészségügyi, közgazdasági, óvónőképző szakiskolák, valamint tanonciskolák létesítését, hogy elérjék a cseh és szlovák ifjúság képzettségének színvonalát, amelyet a demokratizálódási folyamat megkövetel.

Csak így tartjuk megvalósíthatónak a magyar nemzetiségű nők egyenjogúságát a gyakorlatban, s csak így bontakozhat ki teljesen – a nemzetek és nemzetiségek egyenjogúsága alapján – a magyar nemzetiségű nők alkotó képessége, munkalendülete mind a termelő, mind a társadalmi munkában. Csak ilyen feltételek mellett nevelhetik Csehszlovákia teljesen egyenjogú állampolgárává, hazájukat odaadóan szerető emberekké gyermekeiket.

Nő, 1968. április 5. 3. p.

14

Pozsony, 1968. április 6. A csehszlovákiai magyar fiatalok első országos értekezletének felhívása és határozata egy önálló magyar ifjúsági szervezet létrehozásának előkészítéséről.

FELHÍVÁS

A Csehszlovák Ifjúsági Szövetség Szlovákiai Központi Bizottsága kezdeményezéséből 1968. április 8-án¹⁴⁸ a CSISZ szervezetek és ifjúsági klubok képviselőiben mintegy 150 csehszlovákiai magyar fiatal tanácskozott szervezete jövőjéről.

A tanácskozáson megállapítást nyert, hogy ifjúságunk természetes igényeit az eddigi szervezkedési mód már nem elégíti ki és ezért szükségesnek tartja olyan intézkedések fogantatását, amely a csehszlovákiai magyar fiataloknak is lehetővé teszi, hogy saját maguk döntsenek szervezkedésük módjáról.

A meglévő ifjúsági szövetségben az eddig tapasztalt fogyatékoságok közül igen súlyos az a tény, hogy a CSISZ érvényben levő alapszabályai értelmében képtelen kellőképp figyelembe venni a tagság különleges, ideértve nemzetiségi igényeit is.

A hazánkban – a CSKP vezetése alatt – folyamatban lévő és az egész társadalomra kiható demokratizálódás egyik igen jellegzetes vonása, hogy nem zárkózik el a problémák nyílt felvetése elől és [a] problémák megoldása közben épp ezért eddig nem tapasztalt aktivitásra talál.

A tanácskozás résztvevői alaposan elemezték mindazokat a kérdéseket, melyek az egész ifjú nemzedéket együttesen érintik, valamint azokat, amelyek a nemzetiség létkérdéseiből erednek. Támogatja azt a gondolatot, hogy szlovákiai méretben létre kell

148 Elírás: a csehszlovákiai magyar fiatalok értekezletére nem 1968. április 8-án, hanem április 6-án került sor.

hozni Szlovákia Ifjúsági Szövetségét, mint csúcsszervezetet, amely a különböző ifjúsági csoportosulások valódi parlamentjévé válna.

Az új ifjúsági szervezet felépítését az jellemzi, hogy az eddigi gyakorlattól eltérően reálisan fogja fel az ifjúság egységét. Ma már senki sem követelheti, hogy az ún. egység nevében a különböző nemzeti és szociális csoportok lemondjanak sajátos jellegzetességeikről és érdekeikről.

A CSISZ SZKB legutóbbi plenáris ülése¹⁴⁹ munkacsoportot létesített, amely nemcsak a mai értekezletet készítette elő, hanem vitaanyagként a fiatalok elé bocsátotta egy önálló magyar ifjúsági szövetség megalapítására vonatkozó tervezetet. A jelenlegi feltételek között azonban lehetetlen egy tervezet alapján döntést hozni. Lehetőséget kell adni arra, hogy a fiatalok saját maguk a legdemokratikusabban válasszák meg azt a szervezeti felépítési módot, amely számukra a leginkább megfelel.

A tanácskozás résztvevőinek nézete szerint jelenleg a legfontosabb tennivaló – megalapítani a magyar fiatalok klubjait minden magyarlakta faluban, városban, iskolában, hivatalokban és üzemekben. Fel kell szólítani az egész magyar ifjúságot, hogy minél nagyobb számban jelentkezzenek tagként ezekbe a klubokba és kollektívákba.

Célunk az, hogy olyan szervezkedési formákat találjunk, amelyektől a fiatalok nem idegenkednek, hogy valóban érezzék – itt alapvető érdekeik jutnak kifejezésre.

A munka irányítására az értekezlet megválasztotta az Ideiglenes Központi Magyar Ifjúsági Tanácsot.¹⁵⁰

A tanácskozás résztvevői a bizalom jegyében fordulnak ezzel a felhívással minden csehszlovákiai magyar fiatalhoz, kifejezve azt a meggyőződésüket, hogy csak összefogva, közös erővel találhatjuk meg társadalmunkban a minket megillető helyet.

A csehszlovákiai magyar fiatalok országos értekezletének résztvevői

HATÁROZAT

A CSEHSZLOVÁKIAI MAGYAR FIATALOK ORSZÁGOS ÉRTEKEZLETÉRŐL

1. Létrehozzuk a magyar fiatalok járási tanácsait 1968. április 30-ig, amelyek kapcsolatot létesítenek az Ideiglenes Központi Magyar Ifjúsági Tanáccsal és a CSISZ járási bizottságaival.

2. 1968. május 15-ig a CSISZ és a már meglévő klubok keretén belül falvakban, üzemekben, középiskolákban, főiskolákon a magyar fiatalok nemzeti, szociális és kulturális érdekeit védő szervezeteket hozunk létre, amelyek egy magyar ifjúsági szervezet alapjává válnak.

149 A CSISZ SZKB 1968. március 22–23-i ülése a szövetség föderatív átalakításának s ifjúsági rétegszervezetek létrehozásának szükségességéről határozott. Az SZKB magyar tagjai ezt követően terjesztették elő javaslatukat egy önálló magyar ifjúsági szervezet létrehozására. (vö. Varga Sándor i. m. 164. p.)

150 A 34 fős Ideiglenes Központi Magyar Ifjúsági Tanács, vagy ahogy a későbbiekben nevezték: Magyar Ifjúság Központi Tanácsa tagja volt többek között Varga Sándor, Duray Miklós, Duka Zólyomi Árpád, Beke Sándor, Galán Géza, Gáspár Tibor, Grendel Lajos, Mácza Mihály, Németh István, Újváry László és Szőke József. (*Új Ifjúság*, 1968. május 7. 1. p.)

3. Az alapszervezetek küldöttei 1968. május 30-ig járási konferencián az alapszervezetek érdekeit védő járási irányító szervezetet választanak.

4. A tanácskozó értekezlet által választott előkészítő bizottság június 30-ig hívja össze a létrehozott járási szervek küldötteinek országos konferenciáját, amely megalakítja a Csehszlovákiában élő magyar ifjúság önálló érdekvédelmi szervezetét.

5. A magyar fiatalok országos értekezlete feladatul adja a megválasztott Ideiglenes Tanácsnak:

1. járjon el a CSISZ SZKB elnökségénél, hogy apparátusában biztosítsanak 3 magyar nemzetiségű dolgozót az országos konferencia előkészítésére.

2. 1968. május 15-ig dolgozza ki az alakuló szervezet programtervezetét, szervezeti szabályzatát; határozza meg a szervezet pontos elnevezését. A jóváhagyott anyagot bocsássa országos megvitatásra.

A csehszlovákiai magyar fiatalok országos értekezletének résztvevői

Új Ifjúság, 1968. április 9. 1. p.

15

Pozsony, 1968. április 7. Az Új Szó szerkesztőségi cikke, amely a dél-szlovákiai szlovákok nevében megfogalmazott március 30-i határozatra reagál.

HARMINCNYOLC...

A Roľnícke noviny 1968. április 4-i számában és a Ľud április 6-i számában¹⁵¹ részleteket közölt 38 Dél-Szlovákiában élő szlovák határozatából,¹⁵² akik tényleges vagy vélt sérelmeiket panaszolják fel. A többi között követelik a nemzeti bizottságokról szóló törvény novellizálását úgy, hogy biztosítsa állampolgári jogaik maradéktalan gyakorlását, a nemzeti bizottságokban pedig arányos képviselőtűket.

Úgy véljük, hogy Dél-Szlovákia magyar dolgozói sem kívánnak mást, sőt a CSEMADOK Központi Bizottságának állásfoglalása egyenesen utal is erre a körülményre, s felhívja a szlovák törvényhozó hatóságok figyelmét, hogy e jogok biztosítására dolgozzanak ki megfelelő intézkedéseket, s ugyanezeket alkalmazzák azokban a falvakban és járáásokban, ahol a magyarok élnek kisebbségben. A harcosszerű határozat alighanem vesztett volna élességéből, ha megfogalmazóinak alkalmuk lett volna megismerkedni a CSEMADOK Központi Bizottságának állásfoglalásával szlovák nyelven. Sajnos a szlovák sajtószervek elmulasztották annak közlését.

151 Elírás: a *Ľud* 1968. április 5-i számáról van szó. A *Ľud* írására a dokumentumban közölt szerkesztőségi cikknek kívül az *Új Szó* ugyancsak április 7-i számában megjelent *Ki érti ezt...* című jegyzet is reagál.

152 Lásd a 9. sz. dokumentumot.